

Hushållnings sällskapet

Växtplatsanpassad kvävegödsling till höstvetete och höstkorn

Anna-Karin Krijger

Hushållningssällskapet Skaraborg

Försök i Väst

Sekreterare i Ämneskommitté Växtnäring

Kvävegödsling till höstkorn

- Försöksserien M3-2287, kvävebehov i höstkorn avslutas nu i år efter att ha legat i tre år, 2010-2012.
- 2011 och 2012 års försök har varit kompletterat med två försöksled med kvävetillförsel efter sådd på hösten.
- Höstgödsling 30 kg (ej kombisådd), Tidig giva (60 kg) vid tillväxtstart, resterande vid DC 30
- Kvävestege 0-210 kg (Axan NS 27-4)
- Försöken har finansierats av Yara, Jordbruksverket, SLF och de regionala försöksregionerna.

Gröda	Skörd, ton/ha						
	3	4	5	6	7	8	9
Höstvete bröd, södra Götaland			110	130	145	160	175
Höstvete foder, södra Götaland			80	100	115	130	145
Höstvete bröd, norra Götaland & Svealand			120	140	155	170	185
Höstvete foder, norra Götaland & Svealand			90	110	125	140	155
Rågvete, södra Götaland			80	100	115	130	145
Rågvete, norra Götaland & Svealand			90	110	125	140	155
Råg/höstkorn, södra Götaland			80	100	115	130	
Råg, norra Götaland & Svealand			90	110	125	140	
Vårvete*		110	130	150	170		
Korn, foder-, södra Götaland*		50	70	85	100		
Korn, malt-, södra Götaland*			75	90	105		
Korn, foder-, norra Götaland & Svealand*	45	65	85	100	115		
Korn, malt-, norra Götaland & Svealand*		70	90	105	120		
Korn, Norrland*	45	65	85				
Havre, södra Götaland*		45	65	80	95		
Havre, norra Götaland & Svealand*	40	60	80	95	110		

* Rekommendationerna till vårsäd avser radmyllning av gödsel. Vid bredspridning ökas givan med ca 10 kg N/ha.

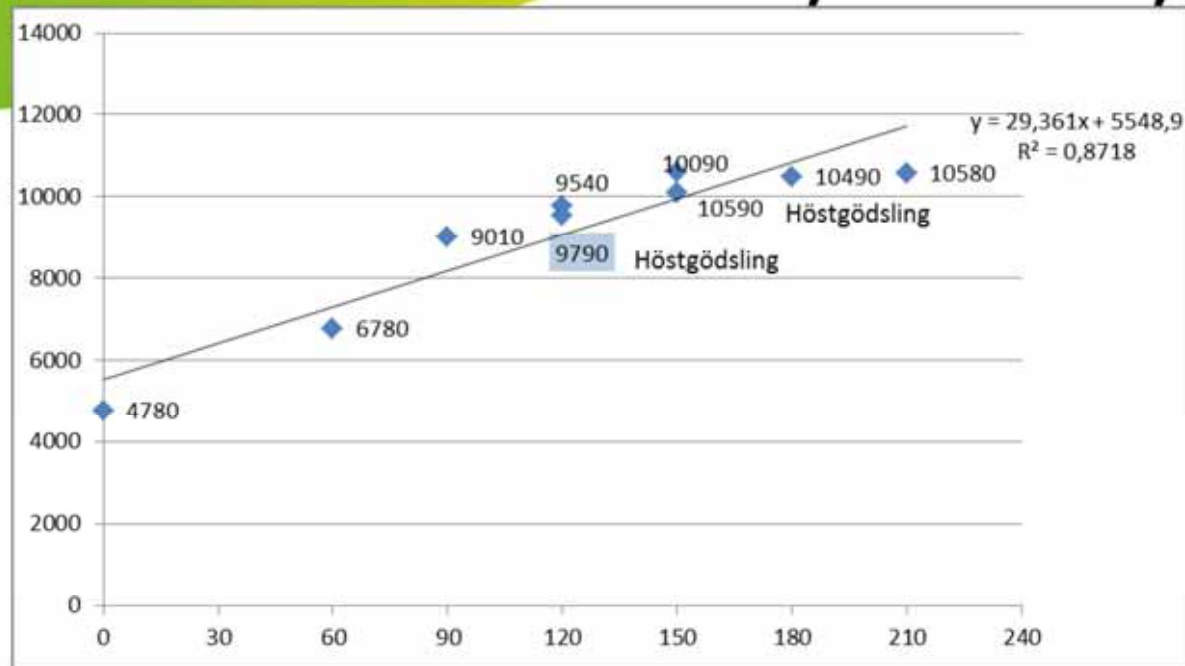

Vid tidig vår såg man en bättre övervintring i det höstgödslade ledet i Vara

Kväve till höstkorn, M3-2287, Önum Val

Hushållnings
sällskapet

	Kvävegiva kg N/ha		Sort Apropos		Skörd 15% vh kg/ha	Protein %	Tusenorn vikt g	Stråstyrka 0-100
	Höst	Tidigt	Normal	Total N kg/ha				
A	0	0	0	0	4780	7,9	50,7	100
B	0	60	0	60	6780	8,2	56,0	100
C	0	60	30	90	9010	9	57,6	100
D	30	60	30	120	9790	8,6	54,2	100
E	0	60	60	120	9540	9,3	56,7	100
F	30	60	60	150	10590	9,1	54,9	100
G	0	60	90	150	10090	9,8	57,5	99
H	0	60	120	180	10490	10,9	56,3	98
I	0	60	150	210	10580	11,3	56,5	95
				p	***	***	***	
				LSD	690,0	0,5	1,2	
				Optimal N-giva, kg/ha *	174	1,5 kr/kg, resp 11 kr		

Hushållnings
sällskapet

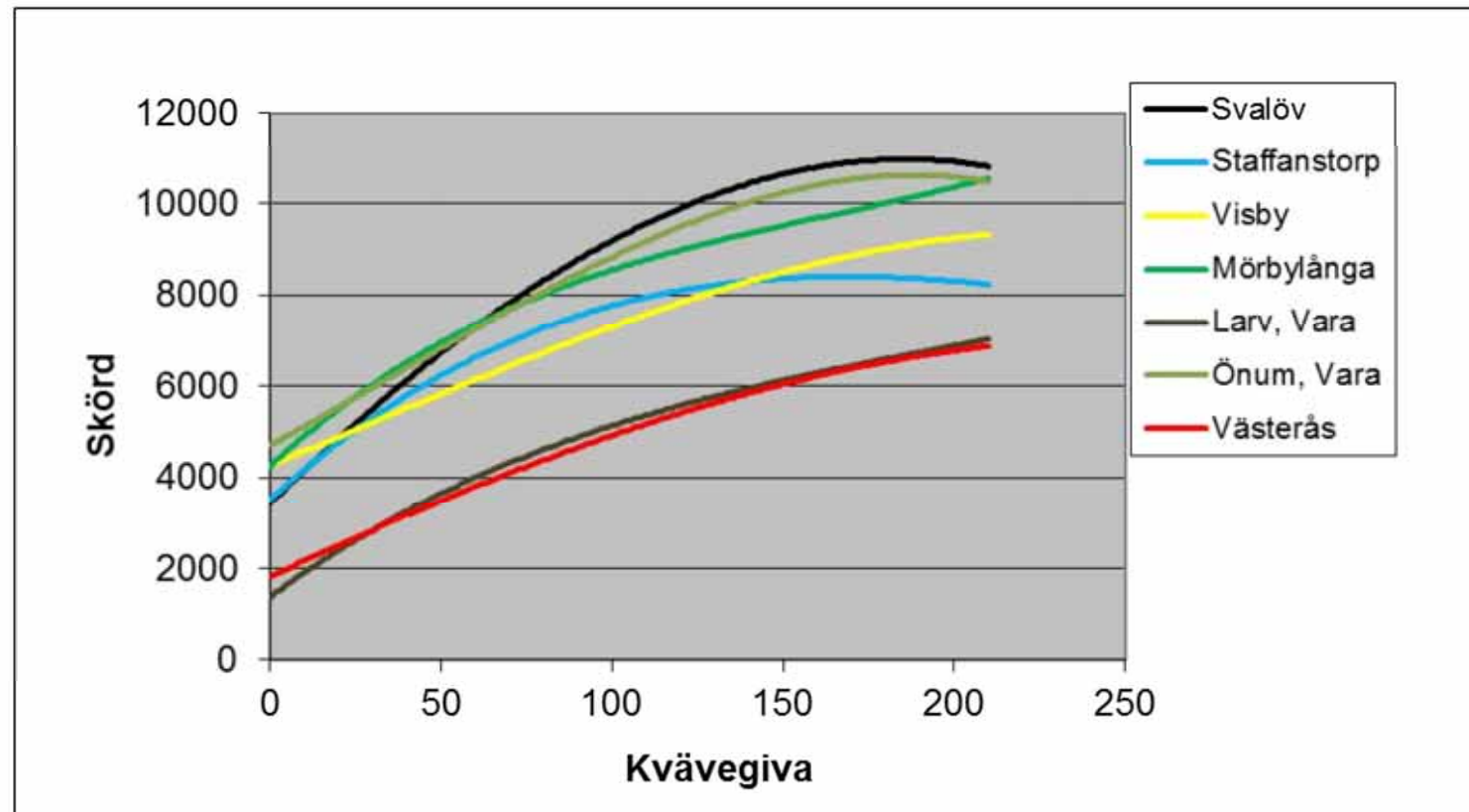
Resultat 2012

Skörd 15% vh, kg/ha					03P009	03P010	03P011	03P012	03P013	03P014	03P016
	<u>Kvävegiva kg N/ha</u>				Nybo Tirup	Stora Uppåkra	Stora Frö	Endre	Larv	Önum Ek	Brunnby
	Höst (vid sådd	Tidigt	Normal	Total N	Svalöv	Staffanstorp	Mörbylånga	Visby	Vara	Vara	Västerås
	Axan	Axan		kg/ha	M	M	H	I	R	R	U
A	0	0	0	0	3460	3470	4320	4280	1370	4780	1800
B	0	60	0	60	7070	6920	7030	6030	4030	6780	3880
C	0	60	30	90	9110	7130	8320	7080	4870	9010	4580
D	30	60	30	120	9170	6730	9060	7680	5420	9790	4700
E	0	60	60	120	9780	8270	9430	8030	5490	9540	5340
F	30	60	60	150	10000	7490	9490	8480	6070	10590	4990
G	0	60	90	150	10650	8300	9660	8280	6220	10090	6130
H	0	60	120	180	10930	8510	9390	9080	6560	10490	6520
I	0	60	150	210	10850	8180	10830	9330	7240	10580	6860
			CV		4,9	7,4	7,7	6,1	8,5	5,1	11,0
			Prob-värde		***	***	***	***	***	***	***
			LSD		640	920	960	670	650	690	830
			Optimal N-giva, kg/ha *		170	137	210	203	210	174	210

*Två försök kasserade pga av utvintring spec. i de höstgödslade rutorna

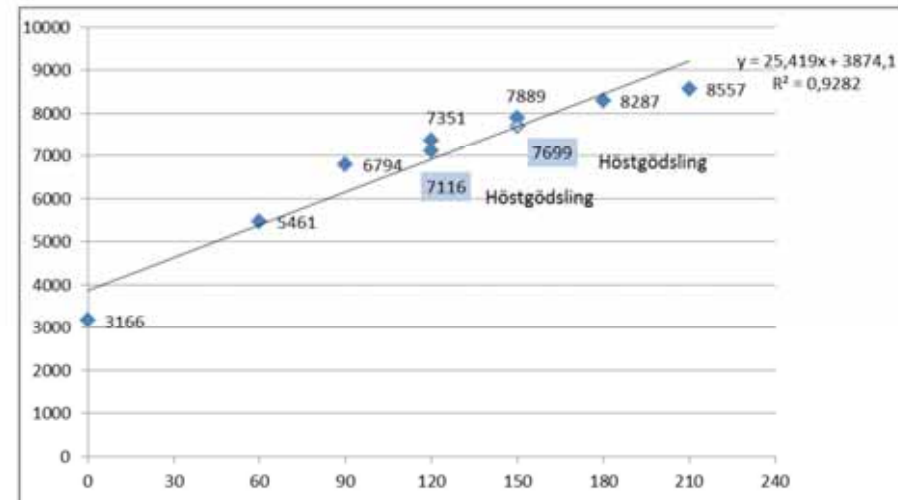
Kväverespons 7 försök 2012

Resultat 2011-2012

5 försök Mellansverige

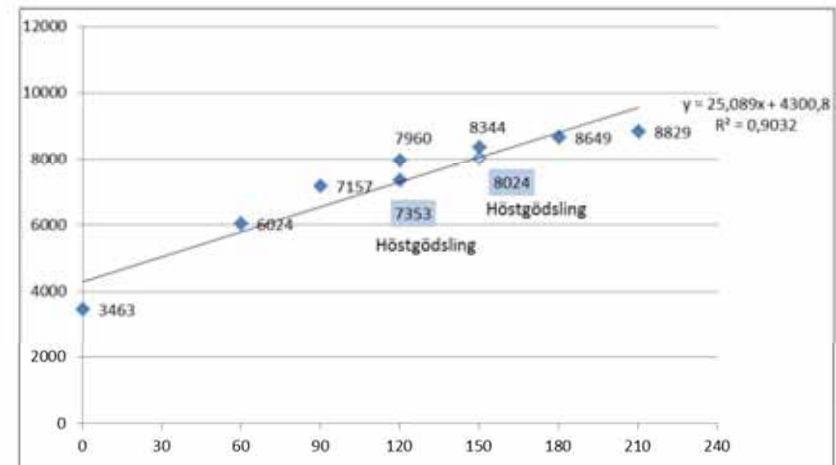

	Kvävegiva kg N/ha				Skörd 15% vh kg/ha	N-skörd kg/ha	Stärkelse	Tusen- kom vikt g	Rymd- vikt g/l	Protein % i ts
	Höst	Tidigt	Normal	Total N						
	Axan	Axan	Axan	kg/ha						
A	0	0	0	0	3166	41	60,0	51,9	633	9,4
B	0	60	0	60	5461	72	60,1	55,1	644	9,7
C	0	60	30	90	6794	96	60,1	56,9	650	10,4
D	30	60	30	120	7116	99	60,2	56,1	652	10,3
E	0	60	60	120	7351	110	59,9	57,1	652	11,1
F	30	60	60	150	7699	114	60,2	56,5	656	11,0
G	0	60	90	150	7889	124	60,2	57,5	654	11,7
H	0	60	120	180	8287	140	59,4	56,6	656	12,5
I	0	60	150	210	8557	149	59,0	56,6	655	12,9
			LSD		606	7,6	0,6	1,82	9,5	0,40

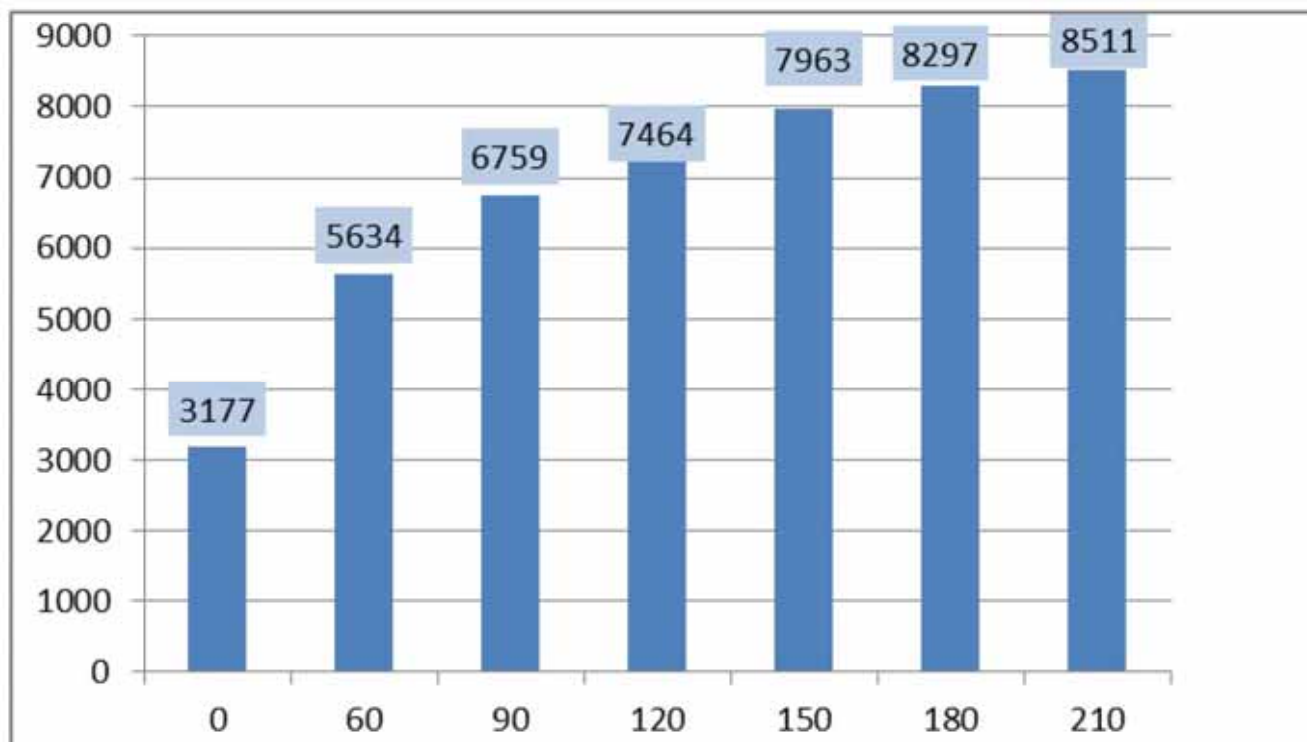
Kväve till höstkorn, M3-2287, 13 försök 2011-2012 i Södra Jordbruksdistriktet, Medeltal

	Kvävegiva kg N/ha				Skörd 15% vh kg/ha	N-skörd kg/ha	Stärkelse	Tusen- korn vikt g	Rymd- vikt g/l	Protein % i ts
	Höst Axan	Tidigt Axan	Normal Axan	Total N kg/ha						
A	0	0	0	0	3463	40	56,90	51,6	663	8,57
B	0	60	0	60	6024	69	57,25	53,6	676	8,57
C	0	60	30	90	7157	88	57,11	54,2	683	9,22
D	30	60	30	120	7353	94	56,90	54,9	684	9,53
E	0	60	60	120	7960	107	56,50	54,2	681	9,99
F	30	60	60	150	8024	111	56,50	54,8	687	10,33
G	0	60	90	150	8344	121	56,20	54,7	689	10,77
H	0	60	120	180	8649	138	55,40	54,1	690	11,87
I	0	60	150	210	8829	148	55,0	54,0	690	12,50
				LSD	541	8	0,65	1,3	6,3	0,5

Skörd 2010-2012, 22 försök, medeltal

LSD: 325

Hushållnings
sällskapet

Slutsatser

- Det fanns en tendens till att höstgödsling med 30 kg N ökade skörden på en försöksplats i Mellansverige i år, vilket troligen berodde på en varm mars som gjorde att tillväxten startade tidigt.
- Totalt sett visar försöken ej på någon lönsamhet att höstgödsla och oftast odlas höstkorn på stallgödselgårdar där mycket kväve finns i omlopp.
- Kväveoptimum blev även i år högt på många håll men med en variation mellan 137 till 210 kg kväve
- Om man räknar medeltal bör rekommenderad kvävegiva till höstkorn höjas något under förutsättning att stråstyrkan behålls.

Kväve till höstvetete vid olika markförutsättningar-varför är det så svårt!

- Syftet är att skaffa erfarenhet av gödslingsbehov under olika odlingsförutsättningar
- Hitta instrument för att bättre anpassa nivån till fält och årsmån
- Nyckeln är att hitta ett instrument för markens kväveleverande förmåga-utmaning för varje rådgivare att kunna läsa av lantbrukarnas gårdar
- Försöken har finansierats av YARA, Jordbruksverket och Regionerna

Försöksupplägg

- Försöksplan med enbart olika kvävenivåer från 0 till 280 kg N i 40 kg steg. De första 40 kg N läggs tidigt vid tillväxtstart och resterande kväve före stråskjutning. Allt kväve läggs i form av Axan, NS 27-4.
- Det har tagits jordanalyser i form av NIR, lättomsättbart kol och N-min före och efter skörd samt mätningar med Yara N-sensor vid DC 37-43 i samtliga led.
- Förutom ordinarie kvävestege har Yara också två led där kompletteringsbehovet bedöms med hjälp av N-sensorn. I försöken testas ett program där sensorn bedömer kvävegivans storlek sk. "absolut kalibrering".
- Sorterna har varit Olivin, Opus, Elvis, Hereford, Skalmeje, Kranich och Boomer.
- Försöken har varit placerade på olika jordarter och på gårdar både med och utan djurhållning. Totalt lades 15 försök ut 2012 varav 13 försök skördades. Totalt ca 70 försök.

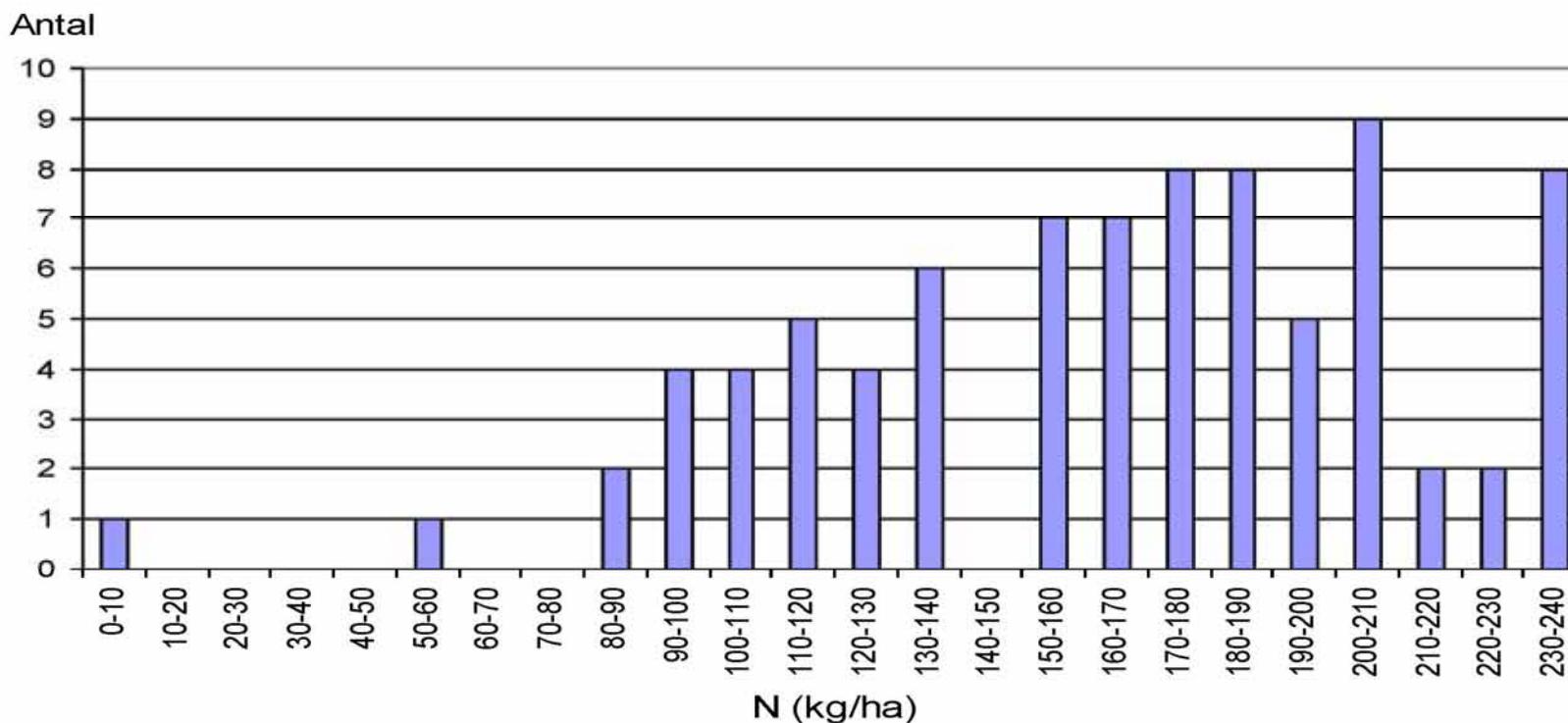
Vad påverkar den optimala kvävegivan?

- Mineralkvävet på våren
- Skördenivån
- Lerhalt
- Mullhalt
- Sort
- Odlingshistoria-växtföljd
- Om gården har djurproduktion
- Priset på spannmål och insatsmedel
- VÄDRET

Variationen är stor

- Kväveskörden kan variera mellan 20 och 134 kg inom ett och samma fält ett enskilt år i en nollruta.
- Variationen i kvävedynamik är också stor mellan år.

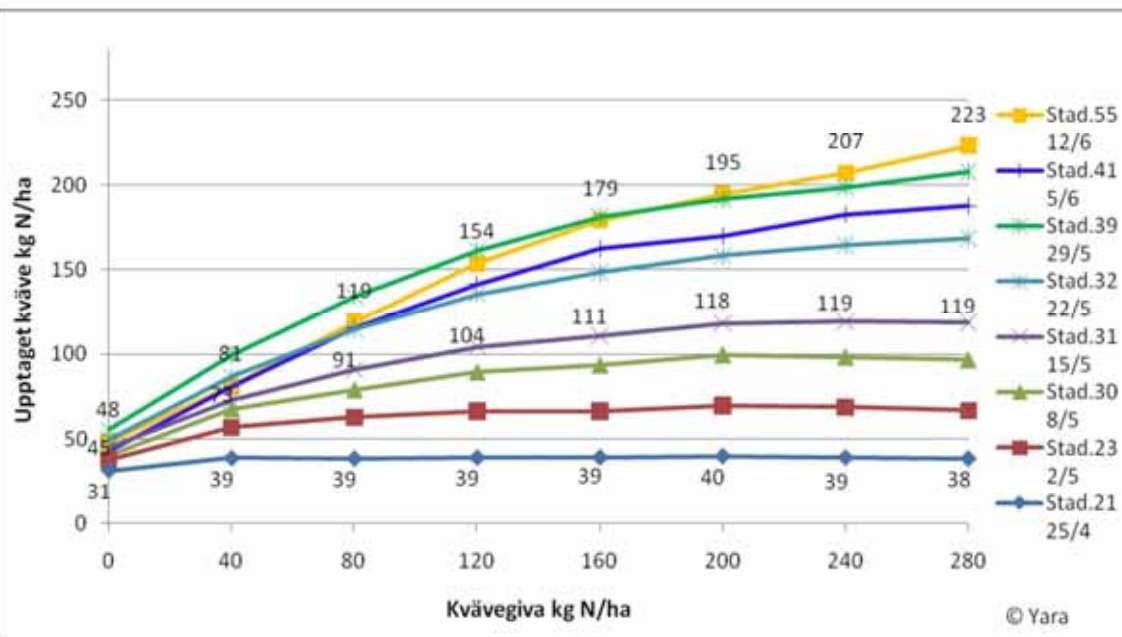
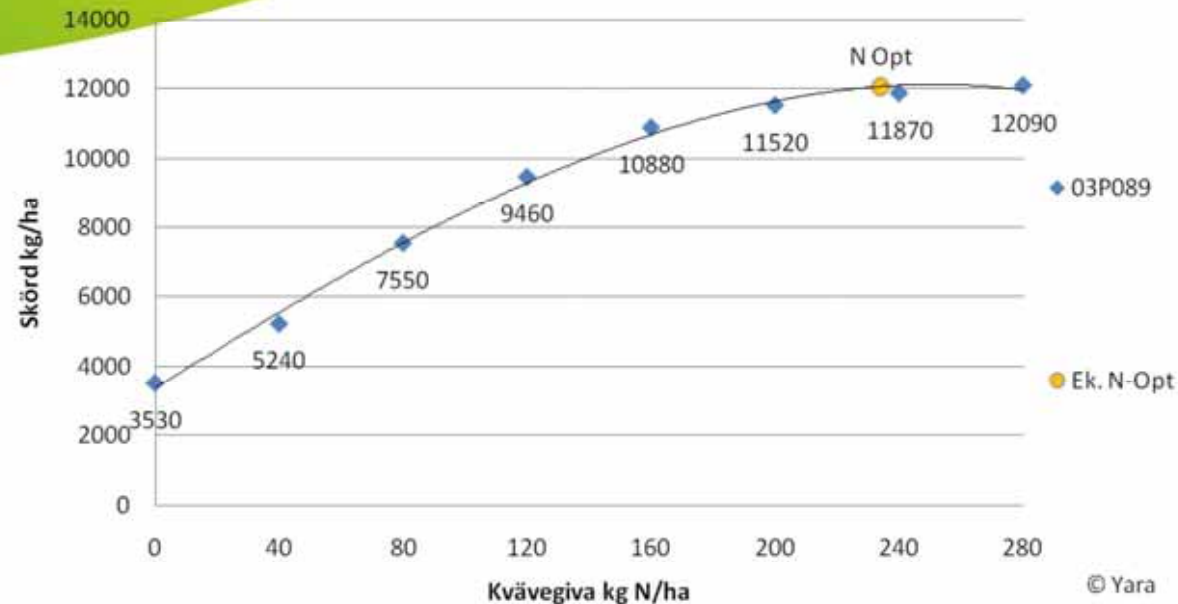

Kvävegiva (N kg ha^{-1}) vid ekonomiskt optimum i 83 fältförsök med kvävegödslingsstegar (0-240 kg N) i höstvetete 2000-2008.

Skofteby, Lidköping

Hushållnings
sällskapet

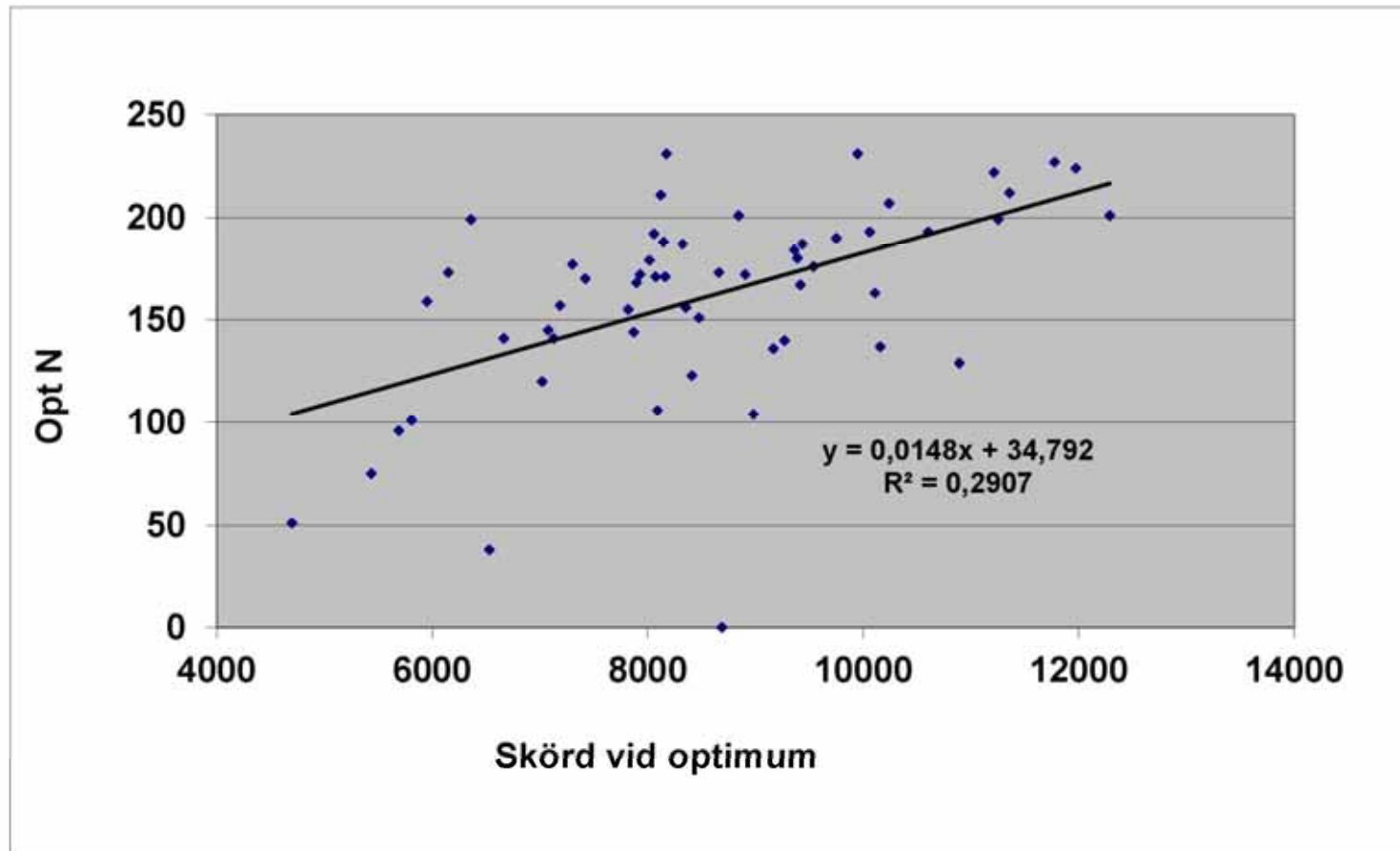
Kväveoptimum Skörd N i 0 ruta

2007: 106 kg/ha	8091 kg	59 kg
2008: 175 kg/ha	9880 kg	61 kg
2009: 193 kg/ha	10600 kg	56 kg
2010: 167 kg/ha	10100 kg	56 kg
2011: 145 kg/ha	7070 kg	44 kg
2012: 224 kg/ha	11900 kg	55 kg

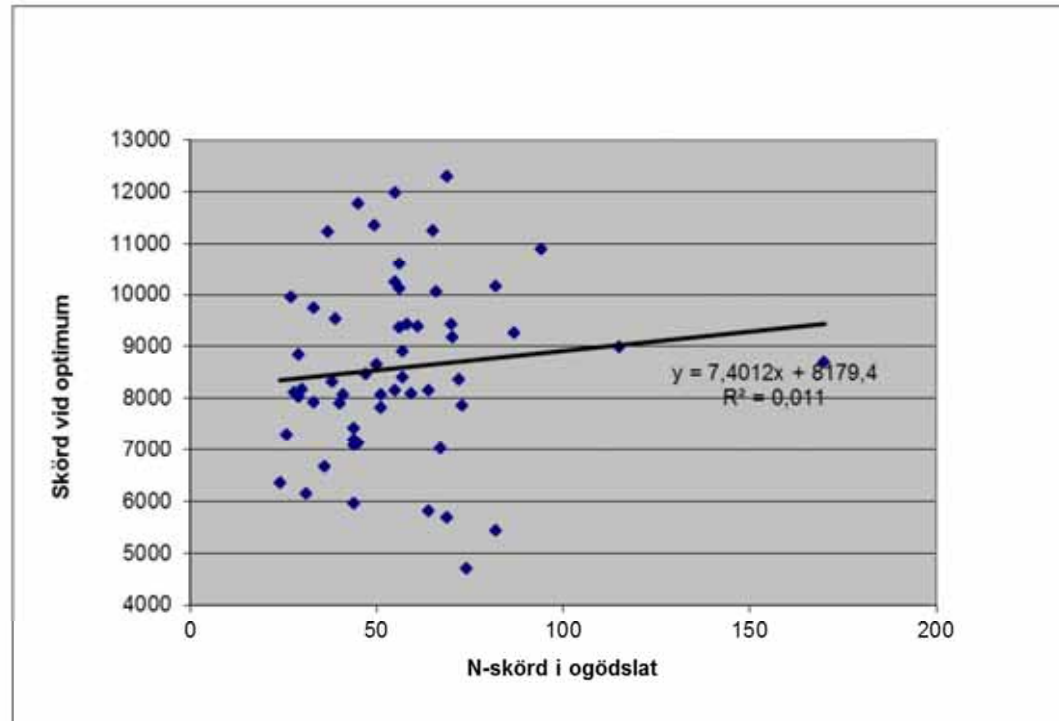
Samband

Samband mellan optimal kvävegiva och skördens storlek vid optimal gödsling. 57 försök i serien M3-2278 i Sverige år 2007-2012.

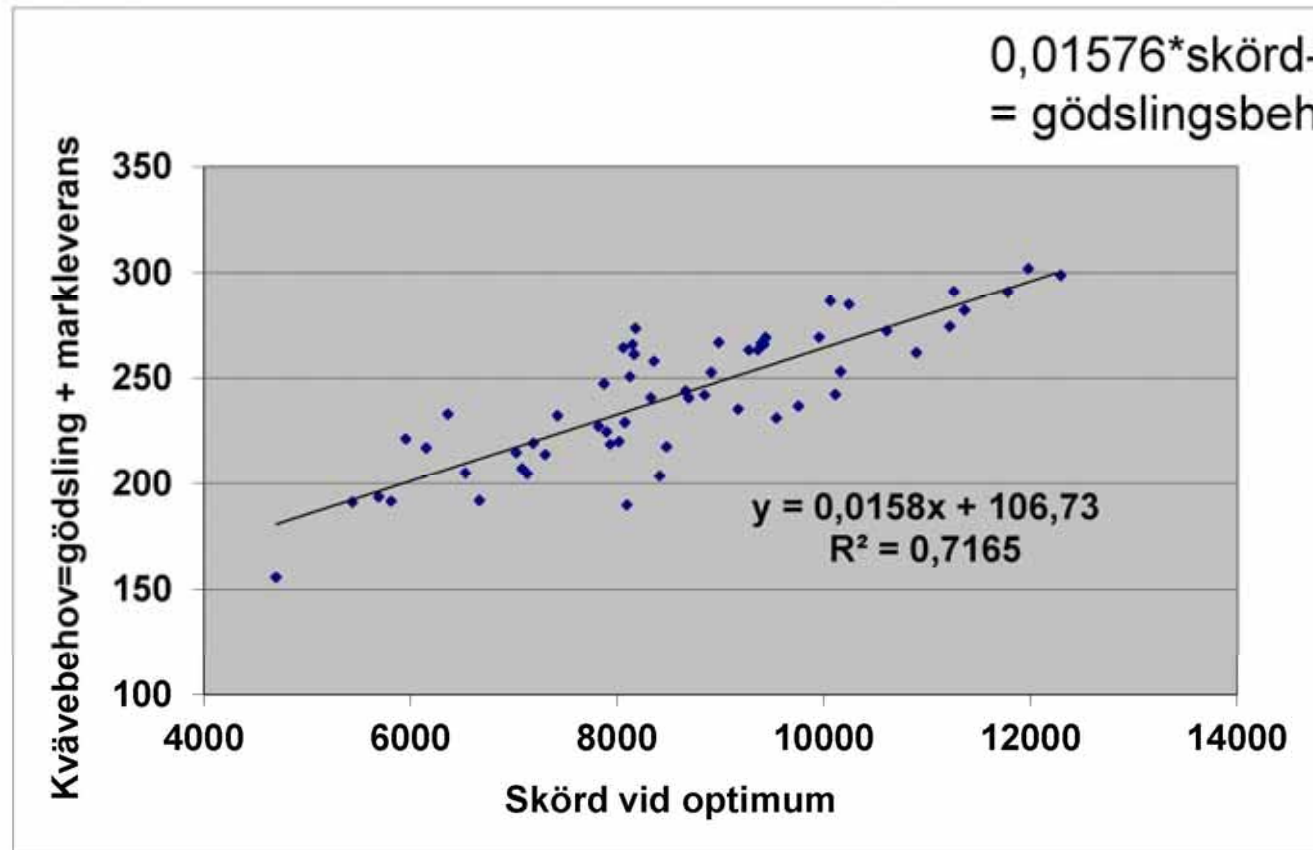

Samband

Samband mellan skörd vid optimal gödsling och markens kväveleverans i form av kväveskörd i ogödslat. 56 försök i Syd och Mellansverige år 2007-2012.

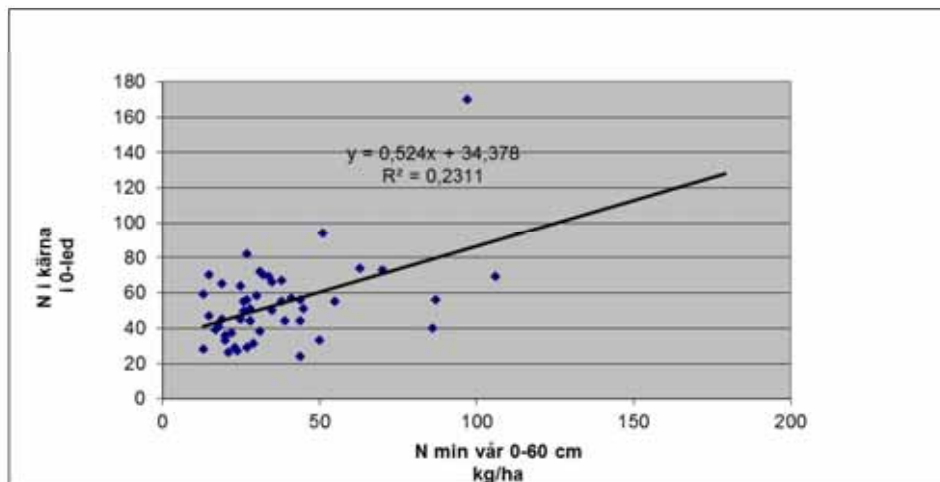
Samband

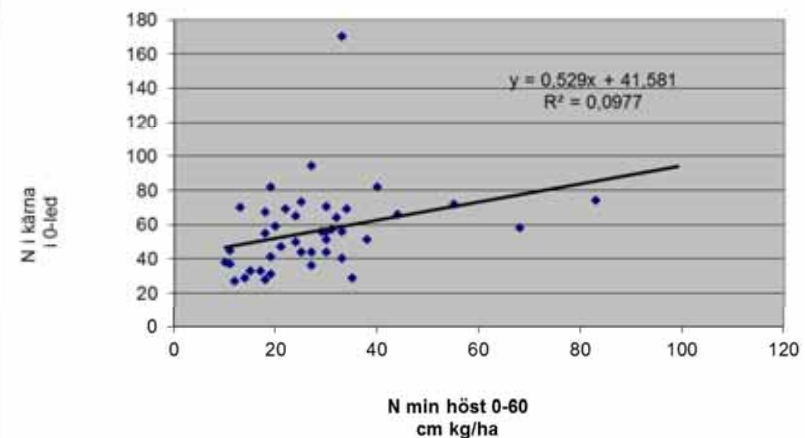
Höstvetets kvävebehov, kg/ha, i form av gödsling + kväveskörd i ogödslat x 1,48 i förhållande till skörd vid optimum. 57 försök i Mellansverige år 2007-2012.

N-min analys på våren och hösten

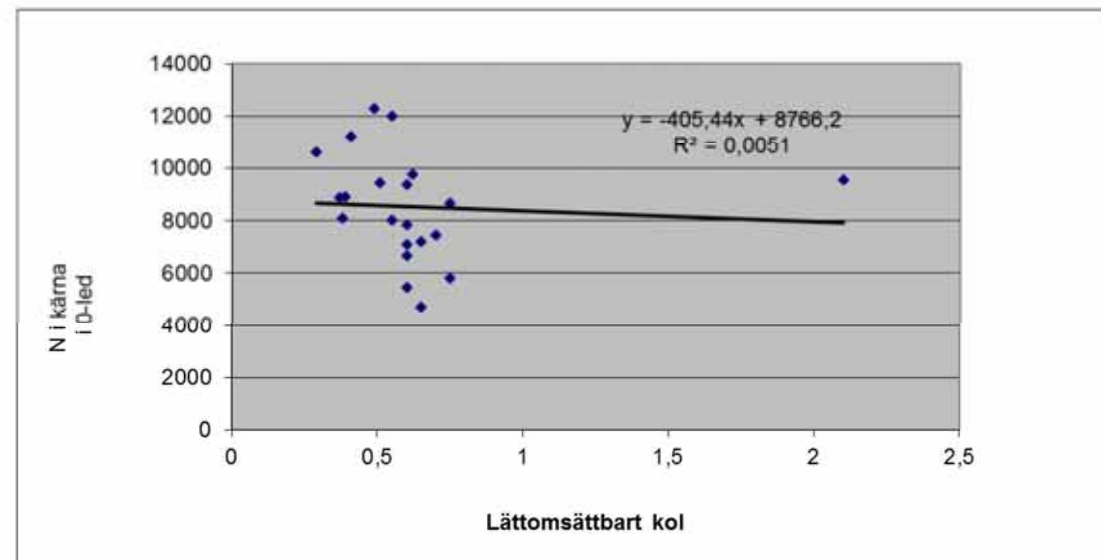
**Kväveskörd i nollruta i förhållande till N-min 0-60 cm på våren.
51 försök i Syd och Mellansverige år 2007-2012.**

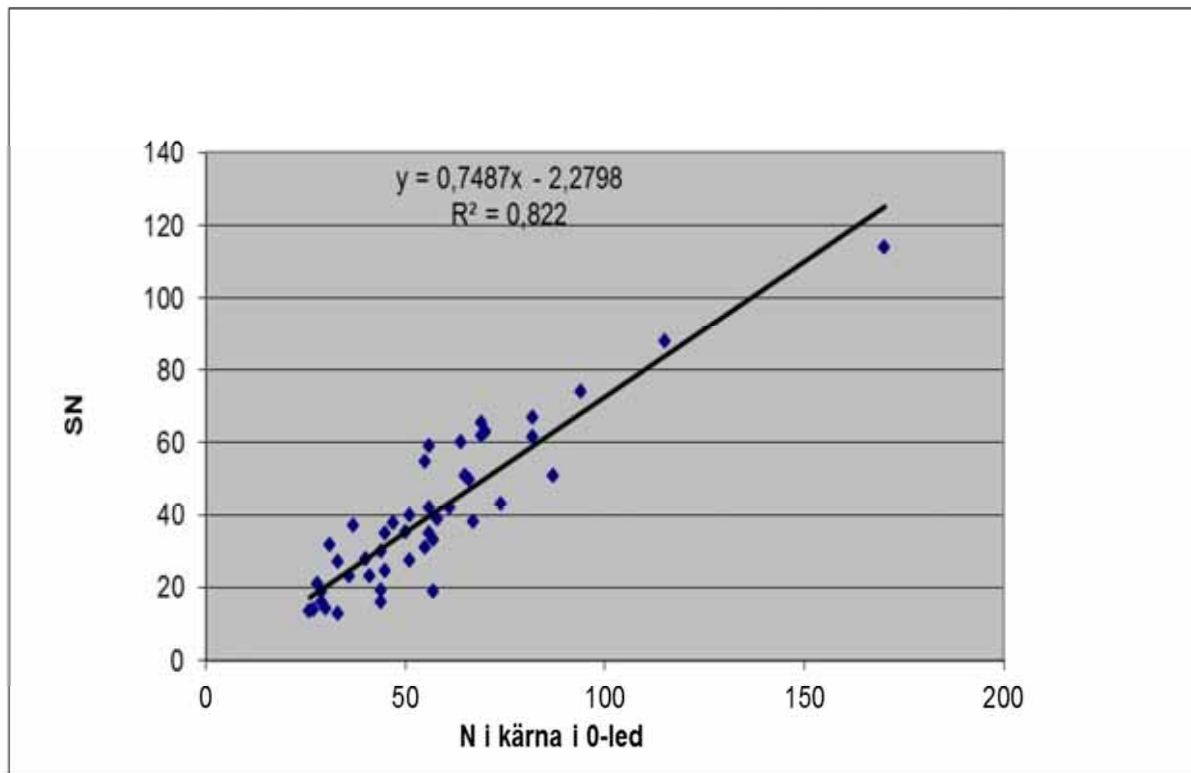
Lättsättbart kol

**Förhållande mellan lättsättbart kol
och kväveskörd i kärna i 0-N-ledet.
21 försök i Syd och Mellansverige
år 2010-2012**

N-sensormätning i flaggbladsstadium

Förhållande mellan N-sensornvärde SN, i DC 37 (flaggbladsstadium) och kväveskörd i kärna i 0-N-ledet. 47 försök i Syd och Mellansverige år 2009-2012.

Slutsatser

- Miljö och ekonomi går hand i hand – vi förlorar pengar både på att gödsla för mycket och för lite!
- Om man kombinerar skördepotential och kväveleverans från mark får man ett bra samband mellan skörd och kvävebehov.
- Bestånd på våren-uppbyggnad av skörden-fortfarande oerhört svårt att uppskatta skördens storlek!
- Denitrifikation under våren eller försommartorka?
- Mineralisering under våren-följa nollrutor!
- Använd hjälpmedel som N-sensor och N-testen och mer på dem

